

Kisvuni L'Doros: Appreciating the Eternal Message of Megillas Esther

WIT
 Rabbi Shmuel Silber
 rabbisilber@suburbanorthodox.org
 www.gojc.org

1. אסתר פרק י'

ג כִּי | מְרַדְכֵי הַיְהוּדִי מְשַׁנְהָ לְמַלְכָּךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצִי לְרַב אֶחָיו דָּרַשׁ טוֹב לַעֲמוֹ וְדָבַר שְׁלוֹם לְכָל־זָרְעוֹ:

3. For Mordecai the Jew was viceroy to King Ahasuerus, and great among the Jews and accepted by most of his brethren; seeking the good of his people and speaking peace to all their seed.

2. חכמי צרפת אסתר פרק י' פסוק ג

(ג) ורצוי לרוב אחיו – לימדן שמלצת אחיו לא היה רצוי להספיי, שהיו מלחיים אחיו לומר: ראו מה עשה לנו מרדכי, שנחננה בזמן, תל ידו נמכרתו להשמיד, להרוג ולאבד, לולי ה' שחיה לנו, שלב מלכים בידינו, חזיטה לב המלך לצותת: אשר ישלטו היהודים המה בשתאיהם" (לעיל ט"א). ר' יוסף לרוב אחיו – לא

3. רבינו משה תלמי מגילת אסתר פרק י' פסוק ג

למעלה" ורצוי לרוב אחיו – ולא" לכל אחיו,

כי בעבוד מעלתו יבקשו ממנו הכל, בין כהוגן ובין שלא כהוגן, והוא לא יעשה רק כהוגן, על כן אין יכולת באדם להתרצות לכל דורש טוב לעמו – ישראל, ומעצמי" היה דורש ומבקש לעשות להם טוב טרם שידרשו ממנו. זה היה מרוב חסידותו. ודובר

4. אבן עזרא אסתר פרק י' פסוק ג

(ג) ורצוי לרוב אחיו – כי אין יכולת באדם לרצות הכל בעבור קנאת האחים:

5. מלבי"ם אסתר פרק י' פסוק ג

(ג) ... והגם שהיה משנה על כל המדינה וממונה על היהודים בפרטות, מ"מ היה רצוי לרוב אחיו, כי היה בכל עניניו דורש אך טוב לעמו, ולא התנהג עמם בתוקף וחזקה רק בשלום ובמישור:

*****

6. רש"י אסתר פרק י' פסוק ג

(ג) לרוב אחיו – ולא לכל אחיו מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין לפי שנעשה קרוב למלכות וכיכ צטל מתלמודו:

7. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו, לרוב אחיו – ולא לכל אחיו, מלמד: שפירושו ממנו מקצת סנהדרין. אמר רב יוסף: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות. דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ארבעה ולבסוף בתר חמשה. מעיקרא כתיב +עזרא ב' + אשר כאו עם זרבבל ישוע נחמיה שריה רעליה מרדכי בלשן, ולבסוף כתיב +נחמיה ז' + הבאים עם זרבבל ישוע נחמיה עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן.

For Mordecai the Jew was next unto king Ahasuerus, and great among the Jews and accepted of the majority of his brethren. Of the majority of his brethren but not of all his brethren; this informs us that some members of the Sanhedrin separated from him. R. Joseph said: The study of the Torah is superior to the saving of life. For at first Mordecai was reckoned next after four, but afterwards next after five. At first it is written, Who came with Zerubabel, [namely] Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bilshan, and subsequently it is written, Who came with Zerubabel, Jeshua, Nehemiah, Azariah, Raamiah, Nahamani, Mordecai, Bilshan.

8. רש"י מסכת מגילה דף טז עמוד ב

שפירושו ממנו – לפי שבטל מדברי תורה ונכנס לשררה.

9. בן יהודע מסכת מגילה דף טז:

תוב תשרית, עם כל זה מאי איר' המשת' (הדע והא דקאמר יתר מהצלת נפשות לא תציל נפשות בודאי כמש' ודאי אין דבר שערב בפי פקוח נפש, אך תכנת על סמך תציל נפשות, ודאי מרדכי ויהודי צ"ח חסם תצילת איר' שכבר יצולו ישראל ונעשה קנה, ורק אמר שמה יבא ליה דבר תצילת נפשות מכאן ולהבא

10. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב

אסתר מן התורה מניין? +דברים ל"א+ ואנכי הסתר אסתיר, מרדכי מן התורה מניין?

11. Days of Deliverance: Rav Yosef Dov HaLevi Soloveitchik (70-73)

(A) The Megillah contains the story of events that occurred in the twilight hour of Jewish history. It marks the passing of a bright, beautiful, summer day, full of song, color and joy, a day on which God's word was on many tongues and His spirit in many hearts. It ushers in a dark, dreary, autumnal night of silence and fear, a night in the course of which God stopped speaking to His people. At that time, the covenantal community was losing, slowly but surely, the most precious of all gifts: prophecy. The great covenantal dialogue between man and God that had commenced with Abraham was about to be terminated, and the prophetic community faced a stark, ruthless reality—a non-prophetic existence. With the transition from a prophetic to a non-prophetic community, the Jewish historical experience changed completely.

2

Nevertheless, there is a basic discrepancy between the agency entrusted to Moses and that assigned to Mordecai.

The mission with which Moses was charged was precisely defined. There was no alternative but to act in a strictly prescribed manner. Moses did not enjoy freedom of decision and action. He received specific instructions, what to do and how to accomplish it. "Speak to the children of Israel that they go forward. Lift up your rod and stretch out your hand over the sea" (Ex. 14:15-16). Mordecai, in contrast to this kind of agency, received not a clearly defined but a multifaceted mandate. It was left to him how to interpret and implement this mandate. Mordecai was confronted with a number of alternatives. The choice was his. He exercised free judgment. In Egypt, God acted; man was an onlooker. In Persia, God summoned man to act freely and wisely, under God's supervision and watchful eyes.

3

How can the Jew triumph over his adversaries and enemies if God has stopped speaking to him, if the cryptic messages he receives remain unintelligible and incomprehensible?

The answer to this question is more a statement of facts than an explanation. Even during the non-prophetic era, at a time when the Divine countenance is hidden (*hester panim*), man is elected by God to carry on, to make decisions, to undertake difficult tasks courageously and implement them superbly. Of course, it is a superhuman task for a young, inexperienced maiden. However, the spirit of God will descend on her and inspire her to defy danger and to make the right decisions. God asks of man to reach maturity and independence. He wills man to act with courage and wisdom, allegedly as his own master.

12. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב

מרדכי מן התורה מניין? דכתיב + שמות ל' + מר דרור ומתרגמינן: מירא דכיא.

13. שמות פרק ל פסוק כג

ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנה בשם חמשים ומאתים:

23. "And you, take for yourself spices of the finest sort: of pure myrrh five hundred [shekel weights]; of fragrant cinnamon half of it two hundred and fifty [shekel weights]; of fragrant cane two hundred and fifty [shekel weights],

14. רש"י מסכת חולין דף קלט עמוד ב

מר דרור - וקרי ליה ראש לבשמים ללדיקים ואנשי כנסת כגדולה.

3

15. ויקרא פרק כה

(י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישיביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו ואיש אל משפחתו תשבו:

10. And you shall sanctify the fiftieth year, and proclaim freedom [for slaves] throughout the land for all who live on it. It shall be a Jubilee for you, and you shall return, each man to his property, and you shall return, each man to his family.

16. אבן עזרא ויקרא פרק כה פסוק י

דרור – ידועה והוא כמו חפשי

17. אסתר פרק ד

(יג) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים: (יד) כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת וכיך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות:

13. And Mordecai ordered to reply to Esther, "Do not imagine to yourself that you will escape in the king's house from among all the Jews. 14. For if you remain silent at this time, relief and rescue will arise for the Jews from elsewhere, and you and your father's household will perish; and who knows whether at a time like this you will attain the kingdom?"

18. מלבי"ם אסתר פרק ד פסוק יד

ועז"א כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, כמ"ש בהקדמה ב', וממילא את ובית אביך תאבדו, אחר שמציאותך במעלה הזאת יהיה אז לבטלה כמ"ש בהקדמה ג', ובאר הדבר ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות, ר"ל כל תחשבי כי תהיי להם עזר לתשועתם אחר ימים אחדים, שתהיי קרואה מן המלך, כי יוכל להיות שאותך לא הזמין ה' רק לעת הזאת שעל ירך תהיה תשועתם היום, ואם תמתיני עד למחר עבר זמנך, כי על מחר הזמין ה' סבות אחרות, כמשל של בית החורף שאינו צריך בזמן הקיץ, שכבר הוכנו סבות אחרות לגירול הצמחים, ותאבדי אחר שתהיה מציאותך בגדולה לבטלה:

19. מגילת אסתר פרק ט

כ ויכתב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: כא לקים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לתודש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה: כב פימים אשר נחזו בהם היהודים מאויביהם ותחדש אשר נהפך להם מגון לשמחה ומאבל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינים: כג וקבל היהודים את אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי אליהם:

20. And Mordecai inscribed these things and sent letters to all the Jews who were in all the provinces of King Ahasuerus, both near and far, 21. to enjoin them to make the fourteenth day of the month of Adar and the fifteenth day thereof, every year, 22. as the days when the Jews rested from their enemies, and the month that was reversed for them from grief to joy and from mourning to a festive day-to make them days of feasting and joy, and sending portions one to another, and gifts to the poor. 23. And the Jews took upon themselves what they had commenced to do and what Mordecai had written to them.

20. פניני המועדים (רבי נחמן מברסלב, ק"פ)

Ⓐ וזה בחינת: "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים", ומוכן בכוונות (פע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ו) ש'איש' הוא בחינה גבוהה, ו'רעהו' הוא בחינה נמוכה מאוד ממנו, אך כשיורד הבחינה גבוהה שנקראת 'איש' בעולם ומדרגה התחתונה, אזי נקרא גם הבחינה ומדרגה תחתונה 'רעהו' של האיש הנ"ל שהוא הבחינה הגבוהה, שזהו בחינת (רוח ד): "שלף איש נעלו ונתן לרעהו", עיין שם.

Ⓑ היינו, שבפורים נמשך הארה נפלאה וחסד נפלא מאוד, עד שכל המדרגות הגבוהות מאירין במדרגות הנמוכות מאוד כאילו הם שווין, בבחינת 'איש ורעהו', שזהו בחינת (שמות יח): "וישאלו איש לרעהו לשלום" הנאמר במשה ויתרו, ואמרו רבותינו ז"ל (עיין רש"י שם. ועיין ברכות נד:): "מי הקרוי 'איש' — זה משה", וכמה היה רחוקים זה מזה, משה קיבל התורה מפי הגבורה, ויתרו נתגייר ממקום רחוק וטמא מאוד, כי לא הניח עבודה זרה שלא עבדה, בפרט בעת שבא למשה שעדיין לא נתגייר, רק שרצה להתגייר, ואף על פי כן, קוראם 'איש ורעהו'. כי כך דרכו של הצדיק הגבוה מאוד שהוא בחינת משה, שהוא מוריד את עצמו ומקרב את עצמו כל כך למי שיש לו איזה רצון להתקרב אל האמת, הוא מקרב את עצמו אליו כל כך כאילו היה חבירו ממש, כאילו הם 'איש ורעהו'.

Ⓒ וזה סוד "משלוח מנות איש לרעהו".

Ⓓ וזה בחינת "ומתנות לאביונים", וכל הפושט יד ליטול נותנין לו ואין מדרקין כלל (כירושלמי מגילה פ"א ה"ד). היינו, כי יש בחינות שהם נמוכין כל כך כל כך, שאפילו כפורים אי אפשר לקרותם בשם 'רעהו', מעוצם ריחוקם וירידתם ביותר מאוד מאוד — גם עליהם צריכין לרחם ולהשפיע עליהם היראה עילאה הנ"ל, בבחינת "ומתנות לאביונים" שאז "כל הפושט יד ליטול — נותנין", נ

Ⓔ וזה עיקר מצות צדקה וגמילות חסדים, שצריכין לרחם מאוד על העני ליתן לו צדקה בסבר פנים יפות, ולבלי להפחידו ושלא לצעוק עליו ושלא לנגשו וכו', כמבואר בחזרה (דברים טו) ובדברי רבותינו ז"ל (תנחומא משפטים ס" טו ועוד), היינו כדי שלא להגביר עליו, חס ושלום, היראות הנפולות שמתגברין עליו, חס ושלום, רק אדרכא, צריכין לרחם עליו ולהעלותו ולהוציאו משם על ידי הצדקה שנותנין לו בפנים יפות.

Kisvuni L'Doros: Appreciating the Eternal Message of Megillas Esther

WIT

Rabbi Shmuel Silber

rabbisilber@suburbanorthodox.org

www.goijc.org

1. אסתר פרק י'

ג כִּי מְרַדְכֵי הַיְהוּדִי מִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דָּרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדָבַר שְׁלוֹם לְכָל־זָרְעוֹ:

3. For Mordecai the Jew was viceroy to King Ahasuerus, and great among the Jews and accepted by most of his brethren; seeking the good of his people and speaking peace to all their seed.

2. חכמי צרפת אסתר פרק י פסוק ג

3. רבינו משה חלאיו מגילת אסתר פרק י פסוק ג

4. אבן עזרא אסתר פרק י פסוק ג

(ג) ורצוי לרב אחיו – כי אין יכולת באדם לרצות הכל בעבור קנאת האחים:

5. מלבי"ם אסתר פרק י פסוק ג

(ג) ... והגם שהיה משנה על כל המדינה וממונה על היהודים בפרטות, מ"מ היה רצוי לרוב אחיו, כי היה בכל עניניו דורש אך טוב לעמו, ולא התנהג עמם בתוקף וחזקה רק בשלום ובמישור:

*****

6. רש"י אסתר פרק י פסוק ג

(ג) לרוב אחיו – ולא לכל אחיו מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין לפי שנעשה קרוב למלכות וכיה בטל מתלמודו:

7. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד ב

כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו, לרוב אחיו – ולא לכל אחיו, מלמד: שפירשו ממנו מקצת סנהדרין. אמר רב יוסף: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות. דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ארבעה ולבסוף בתר חמשה. מעיקרא כתיב +עזרא ב'+ אשר באו עם זרבל ישוע נחמיה עזריה רעמיה מרדכי בלשן, ולבסוף כתיב +נחמיה ז'+ הבאים עם זרבל ישוע נחמיה עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן.

For Mordecai the Jew was next unto king Ahasuerus, and great among the Jews and accepted of the majority of his brethren. Of the majority of his brethren but not of all his brethren; this informs us that some members of the Sanhedrin separated from him. R. Joseph said: The study of the Torah is superior to the saving of life. For at first Mordecai was reckoned next after four, but afterwards next after five. At first it is written, Who came with Zerubabel, [namely] Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bilshan, and subsequently it is written, Who came with Zerubabel, Jeshua, Nehemiah, Azariah, Raamiah, Nahamani, Mordecai, Bilshan.

8. רש"י מסכת מגילה דף טז עמוד 3
שפירשו ממנו - לפי שבטל מדברי תורה ונכנסו לשררה.

9. בן יהודע מסכת מגילה דף טז:

Q: What is happening here? How are to understand this split between Mordechai and his peers?

10. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב
אסתר מן התורה מניין? +דברים ל"א+ ואנכי הסתר אסתיר, מרדכי מן התורה מניין?

11. Days of Deliverance: Rav Yosef Dov HaLevi Soloveitchik (70-73)

Mordechai is living in a new age - one without prophecy - man must figure things out on his own.

Whenever you make decisions that have never been made before - you will encounter resistance.

12. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב
מרדכי מן התורה מניין? דכתיב +שמות ל'+ מר דרור ומתרגמינן: מירא דכיא.

13. שמות פרק ל פסוק כג
ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וקנמן בשם מחציתו חמשים ומאתים וקנה בשם חמשים ומאתים:

23. "And you, take for yourself spices of the finest sort: of pure myrrh five hundred [shekel weights]; of fragrant cinnamon half of it two hundred and fifty [shekel weights]; of fragrant cane two hundred and fifty [shekel weights],

14. רש"י מסכת חולין דף קלט עמוד 3
מר דרור - וקרי ליה ראש לבשמים לצדיקים ואנשי כנסת הגדולה.

15. ויקרא פרק כה
(י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל יושביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשבו:

10. And you shall sanctify the fiftieth year, and proclaim freedom [for slaves] throughout the land for all who live on it. It shall be a Jubilee for you, and you shall return, each man to his property, and you shall return, each man to his family.

16. אבן עזרא ויקרא פרק כה פסוק י
דרור - ידועה והוא כמו חפשי

MAR - bitter

DROR - freedom

Freedom - i.e. the absence of explicit direction from God can be a bitter experience - but it can also lead to the most fragrant of outcomes.

17. אסתר פרק ד

(יג) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים: (יד) כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות:

13. And Mordecai ordered to reply to Esther, "Do not imagine to yourself that you will escape in the king's house from among all the Jews. 14. For if you remain silent at this time, relief and rescue will arise for the Jews from elsewhere, and you and your father's household will perish; and who knows whether at a time like this you will attain the kingdom?"

18. מלבי"ם אסתר פרק ד פסוק יד

ועז"א כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, כמ"ש בהקדמה ב', וממילא את ובית אביך תאבדו, אחר שמציאותך במעלה הזאת יהיה אז לבטלה כמ"ש בהקדמה ג', ובאר הדבר ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות, ר"ל בל תחשבי כי תהיי להם עזר לתשועתם אחר ימים אחדים, שתהיי קרואה מן המלך, כי יוכל להיות שאותך לא הזמין ה' רק לעת הזאת שעל ידך תהיה תשועתם היום, ואם תמתיני עד למחר עבר זמנך, כי על מחר הזמין ה' סבות אחרות, כמשל של בית החורף שאינו צריך בזמן הקיץ, שכבר הוכנו סבות אחרות לגידול הצמחים, ותאבדי אחר שתהיה מציאותך בגדולה לבטלה:

I don't know if this is your moment - but maybe it is

This is the life in which we live.

Q: How do we deal with it?

19. מגילת אסתר פרק ט

כ ויכתב מרדכי את־הדברים האלה וישלח ספרים אל־כָּל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרֹשׁ הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים: כֹּא לְקִיָּם עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעַה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וְאֵת יוֹם־חַמִּשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: כִּב פְּיָמִים אֲשֶׁר־נָחַז בָּהֶם הַיְהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׂמְחָה וּמְשָׁלוֹחַ מְנוּחַת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְנֹחַת לְאֲבִינָיִם: כִּג וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר־הִחֲלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר־כָּתַב מְרַדְּכִי אֲלֵיהֶם:

20. And Mordecai inscribed these things and sent letters to all the Jews who were in all the provinces of

King Ahasuerus, both near and far, 21. to enjoin them to make the fourteenth day of the month of Adar and the fifteenth day thereof, every year, 22. as the days when the Jews rested from their enemies, and the month that was reversed for them from grief to joy and from mourning to a festive day-to make them days of feasting and joy, and sending portions one to another, and gifts to the poor. 23. And the Jews took upon themselves what they had commenced to do and what Mordecai had written to them.

20. פניני המועדים (רבי נחמן מברסלב, ק"פ)

We hold each other closer.

We are struggling with the same thing - trying to figure out how to navigate the complexities of life, trying to figure out what HKBH wants of us

If we support one another - love one another - we will have an easier time of it.